

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 127/2012-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. T. R., B., zastúpenej advokátom JUDr. A. G., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 93/2010 a Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom sp. zn. 5 Co 502/2011, sp. zn. 5 Co 503/2011, sp. zn. 5 Co 504/2011 a sp. zn. 5 Co 516/2011 a jeho rozsudkom z 31. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. T. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2012 doručená sťažnosť Ing. T. R. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a práva na spravodlivé súdne konania a prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupmi Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 93/2010 a Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom sp. zn. 5 Co 502/2011, sp. zn. 5 Co 503/2011, sp. zn. 5 Co 504/2011 a sp. zn. 5 Co 516/2011 a jeho rozsudkom z 31. januára 2012.

Z podania a jeho príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na okresnom súde (26. júla 2010) domáhala vydania investícií, ktoré mala z prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva investovať do nehnuteľností (rodinného domu a pozemkov) v katastrálnom území B. proti odporcom v prvom a druhom rade. Touto žalobou sa obrátila na všeobecné súdy aj z dôvodu ochrany svojho vlastníckeho práva, keďže okresný súd koná v súčasnosti aj o rozvode jej manželstva a jej manžel v konaní popiera, že by rodinný dom postavili aj z finančných prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, čím chce obísť zákon a poškodiť jej práva a nároky a získať prostredníctvom odporcu v prvom rade (otca, ktorý je vlastníkom nehnuteľnosti) výlučne iba pre seba finančné prostriedky z prípadného predaja rodinného domu tretej osobe.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 17 C 93/2010 z 5. mája 2011 jej návrh na vydanie časti investícií v sume 200 000 € zamietol a zaviazal ju uhradiť trovy konania. Svoje rozhodnutie okresný súd odôvodnil aj tým, že odporcovia v konaní vzniesli námietku premlčania jej nároku a okresný súd túto ich námietku premlčania vyhodnotil ako dôvodnú a návrh sťažovateľky z toho dôvodu zamietol bez toho, aby sa zaoberal aj meritom veci. Dôvodom bolo to, že sťažovateľka sa s rozhodnou skutočnosťou, že nie je spoluvlastníčkou uvedených nehnuteľností, oboznámila už v roku 2005, keď sa jej narodila dcéra a zomrela aj manželka odporcu v prvom rade, čo mala uviesť aj podľa okresného súdu na pojednávaní v jej právnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 28 C 93/2010.

Sťažovateľka v tomto konaní však tvrdila, že o tejto skutočnosti sa reálne dozvedela až vtedy, keď jej manžel podal návrh na rozvod manželstva, resp. na základe oznámenia odporcu v prvom rade z 26. apríla 2010, ktorý ju vyzval na opustenie rodinného domu, pretože ho chce predať.

Sťažovateľka ďalej podrobne opisuje skutkový stav veci, ktorý predchádzal jej žalobe, z ktorého vyplýva, že spolu s manželom „investovali do predmetných nehnuteľností značné finančné a iné prostriedky, ktoré výrazne znásobili hodnotu nehnuteľností v porovnaní s ich hodnotou v roku 1997, kedy im ich prenechal žalovaný v 1. rade, resp. vznikla nová nehnuteľnosť a to stavby rodinného domu. Žalovaná je preto presvedčená, že má právo požadovať investície, ktoré spoločne so žalovaným v 2. rade investovali do predmetných nehnuteľností z prostriedkov patriacich do ich bezpodielového spoluvlastníctva počas trvania manželstva...“.

Sťažovateľka je preto presvedčená, že „napriek tomu, že v Katastri nehnuteľností je ako vlastník rodinného domu a pozemkov vedený žalovaný v 1. rade, patria predmetné nehnuteľnosti do bezpodielového spoluvlastníctva manželov jej a jej manžela - žalovaného v 2. rade...“

Preto aj dňa 26.07.2010 podala na Okresný súd Bratislava III žalobu o určenie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam.

Okresný súd... v predmetnej veci uznesením zo dňa 11. 08. 2010, č. k. 17 C 93/2010 nariadil na návrh žalobkyne predbežné opatrenie, ktorým žalovanému v 1. rade odo dňa nariadenia tohto predbežného opatrenia až do vydania právoplatného rozhodnutia vo veci samej zakázal uzatvárať kúpne zmluvy, darovacie zmluvy, zámenné alebo iné zmluvy, predmetom ktorých je prevod vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam.

O odvolaní žalovaného v 1. rade proti predmetnému uzneseniu Okresného súdu..., rozhodol Krajský súd... uznesením zo dňa 19. 10. 2010, č. k. 14 Co/402/2010, ktorým uznesenie Okresného súdu Bratislava III zo dňa 11. 08. 2010, č. k. 17 C 93/2010 potvrdil.

Oba súde, ako prvostupňový a aj druhostupňový sa v danej veci stotožnili so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Oba súde mali za osvedčené, že v súvislosti so žalovaným návrhom o zaplatenie 200 000,- € proti žalovaným v 1. a 2. rade, podala žalobkyňa aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia

a to z dôvodu bezprostredne hroziacej ujmy odpredaním nehnuteľnosti, do ktorých mala byť žalovaná čiastka ako investícia vložená. Ďalej mali oba sudy za nesporné, že žalobkyňa a jej dve maloleté deti majú v nehnuteľnostiach trvalý pobyt a že vlastníkom nehnuteľností je žalovaný v I. rade, ktorý začal realizovať konkrétne kroky k odpredaju nehnuteľností...

Už na druhom vytyčenom pojednávaní vo veci samej dňa 05. 05. 2011 bez toho aby Okresný súd... vo veci samej vykonal dokazovanie vydal rozsudok, ktorým návrh žalobkyne vo veci samej zamietol a zaviazal žalobkyňu zaplatiť odporcom v I. a 2. rade spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v sume 242,22 €, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.“.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti nesúhlasí s odôvodnením rozhodnutia okresného súdu, že v danom prípade k premlčaniu „práva na vydanie neoprávneného majetkového prospechu vlastníka... spočívajúceho v zhodnotení nehnuteľnosti v dôsledku investícií vložených nevlastníkom na základe prísľubu prevodu vlastníctva, ktorý odpadol, platí 2 - ročná subjektívna premlčacia doba (§ 107 ods. 1 OZ), počítaná od momentu, kedy sa investujúci nevlastník dozvedel o tom , že ho vlastník odvolal alebo vytvoril taký stav, z ktorého je zrejmé, že tento prísľub nebude zrealizovaný. Najneskôr sa právo na vydanie neoprávneného majetkového prospechu premlčí za 3 roky odo dňa, kedy vlastník predmetný prísľub odvolal alebo vytvoril stav, z ktorého je zrejmé, že prísľub nebude zrealizovaný (§107 ods. 2)...“.

S uvedenou argumentáciou okresného súdu sa nestotožňuje a tvrdí, že „ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní práva z bezdôvodného obohatenia nie sú pre daný prípad vôbec použiteľné“, čo podporuje svojím právnym názorom a opiera ho o judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky a tiež o to, že okresný súd „začiatok plynutia premlčacej doby oprel o ničím nepodložené dohady. Totižto pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný neoprávnený majetkový prospech - bezdôvodné obohatenie a kto ho získal. Pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohto prospechu na jeho úkor dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne skôr...“.

Okresný súd sa podľa nej nezaoberal ani ďalšími podstatnými skutočnosťami „ *kto je vlastníkom predmetných nehnuteľností a s touto skutočnosťou sa nijako ani nevysporiadal, hoci bol upozornený na prebiehajúce súdne konanie o určenie vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam*“.

Sťažovateľka ďalej podrobne na 32 stranách opisuje dôvody, v ktorých vidí nespravodlivosť súdneho konania, a to porušenie zásady „*neminem leadere*“, pod ktorú sú subsumované zásady „*Nikto nesmie ťažiť, resp. mať výhodu zo svojej nepoctivosti..., právo nikdy nemôže vzniknúť z bezprávia..., zásada zákazu zneužitia subjektívneho práva... zásada dobrých mravov*“, a vyvracia tvrdenia a argumentáciu okresného súdu súvisiacu s otázkou vlastníckeho práva, jej návrhom na prerušenie konania, ktorý okresný súd ignoroval, a skutočnosťou, odkedy sa mala dozvedieť, že nie je vlastníčkou predmetných nehnuteľností. Tvrdí, že táto argumentácia okresného súdu „*vykazuje znaky svojvôle a arbitrárnosti*“.

Podľa sťažovateľky v jej prípade „*Výklad právnej normy nebol ústavne súladný..., všeobecné súdy... svojvoľne začiatok plynutia premlčacej doby opreli o ničím nepodložené dohady a domnienky...*“ a nezaoberali sa „*riadne ani skutočnosťou, či žalobkyňa bola alebo nebola dobromyseľným držiteľom nehnuteľností, resp. či bola držiteľom alebo len detentorom týchto nehnuteľností a na základe čoho tieto nehnuteľnosti užívala a do dnešného dňa užíva...*“, a ani „*otázkou vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam*“ a obidva „*súdy nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia... v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p...*“.

Tiež uvádza, že krajský súd sa nevysporiadal ani s jej výpoveďou, ktorú podala na pojednávaní 27. apríla 2011 k jej tvrdeniu v inom konaní, odkedy sa prvýkrát dopyčula, že jej predmetný dom nepatrí.

Ďalej sťažovateľka v sťažnosti namieta nezákonnosť rozhodnutia okresného súdu v spojení s rozhodnutím krajského súdu, ktorým jej bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh a odvolanie spolu v sume 24 000 €, ktoré považuje za likvidačné a nespravodlivé vo vzťahu k jej príjmom (okolo 350 € mesačne) a tvrdí, že jej návrhu

na oslobodenie od súdneho poplatku malo byť vyhovené, pretože dlhodobo sama živí nielen seba, ale aj svoje dve maloleté deti, na ktorých výživu žalovaný v 2. rade nijako neprispieva. So závermi okresného súdu a krajského súdu nesúhlasí z dôvodu, že pri podaní návrhu nebolo zrejmé, že ide o „svojvoľné a zrejmé bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva“, a na druhej strane okresný súd aj nariadil na návrh sťažovateľky 11. augusta 2010 predbežné opatrenie, ktoré krajský súd potvrdil. Poukazuje na to, že „v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 71/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch vzniká poplatková povinnosť podaním návrhu odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ a v zmysle § 8 ods. 1 zákona č. 71/1992 Z. z. poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti... je splatný vznikom poplatkovej povinnosti. Z predmetných zákonných ustanovení je teda zrejmé, že poplatková povinnosť vznikla žalobkyni podaním návrhu vo veci samej, t. j. dňa 26. 07. 2010, pričom splatnosť súdneho poplatku bola splatná týmto dňom. A ako sme už vyššie uviedli týmto dňom, keď sa súdny poplatok za podanie návrhu stal splatným, mal súd návrh vo veci samej za zjavne opodstatnený...

Jeho nečinnosť v čase splatnosti súdneho poplatku nemôže ísť predsa na ťarchu žalobkyni. Podotýkame, že splnenie poplatkovej povinnosti je podmienkou súdneho konania a nezaplatenie súdneho poplatku bráni pokračovať v konaní a rozhodnúť vo veci samej. Je právom účastníka konania rozhodnúť sa či predmetný súdny poplatok zaplatí alebo nie, z čoho mu vyplynú následky ako je konanie vo veci samej alebo zastavenia súdneho konania. Ale pokiaľ súd tento návrhový poplatok vyrubí až po skončení tohto súdneho konania, zoberie tým súd de facto účastníkovi konania možnosť a jeho právo slobodne sa v tejto otázke rozhodnúť a tým zoberie samotnému účastníkovi konania možnosť rozhodnúť či bude napriek výške súdneho poplatku pokračovať v súdnom konaní alebo nie. V tomto prípade však súd túto možnosť účastníkovi konania svojim konaním resp. nekonaním vzala a vyrubil žalobkyni súdny poplatok až po ukončení súdneho konania, a nakoľko súdne konanie už prebehlo bude môcť súd následne tento poplatok už aj vymáhať...

Domnievame sa, že nakoľko Okresný súd... rozhodol o vyrubení súdneho poplatku pre žalobkyňu za návrh ako aj za odvolanie samostatne vo forme uznesení, pričom následne aj vo forme uznesenia rozhodol o žiadosti žalobkyne o oslobodenie od povinnosti platiť súdny poplatok, mal aj Krajský súd... rozhodnúť o odvolaniach voči týmto rozhodnutiam

samostatne a to taktiež vo forme uznesení a nie iba v rámci rozsudku vo veci samej. Takýto postup Krajského súdu... nemá oporu v Občianskom súdnom poriadku...

V danom prípade mali byť použité jedine ustanovenia § 130 ods. 3 Občianskeho zákonníka..., a to v rozsahu zodpovedajúcom zhodnoteniu veci ku dňu jej vrátenia alebo v zmysle § 853 OZ mali byť použité ustanovenia § 667 OZ v zmysle ktorého je detentor oprávnený požadovať od vlastníka veci protihodnotu toho, o čo sa zvýšila hodnota veci. Žalobkyňa je presvedčená, že súdy v jej prípade nerozhodovali na základe relevantnej právnej normy...

Tým, že sa oba súdy v konečnom dôsledku nezaoberali meritom veci, popreli tak žalobkyno právo na ochranu jej vlastníckeho práva, čím popreli zmysel a podstatu základného práva vlastníť majetok podľa článku 20 ods. 1 Ústavy SR a článku 1 Dodatkového protokolu, ktoré zahŕňa aj právo každého vlastníka na právnu ochranu jeho vlastníckeho práva bez ohľadu na to, kto by bol týmto oprávneným subjektom...

Tento pocit bezmocnosti a viera v neexistenciu spravodlivosti znásobila skutočnosť, že jej oba súdy odmietli priznať oslobodenie od povinnosti platiť súdny poplatok a to na základe odôvodnenia, že jej návrh na vydanie investícií je zjavne nedôvodný, hoci oba súdy predtým zhodne skonštatovali, že jej návrh je dôvodný a vo veci samej aj vydali predbežné opatrenie...“.

Sťažovateľka tiež žiada ústavný súd rozhodnúť podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde o dočasnom odložení vykonateľnosti rozhodnutia – rozsudku krajského súdu z 31. januára 2012 sp. zn. 5 Co 502/2011, 5Co 503/2011, 5 Co 504/2011 a sp. zn. 5 Co 516/2011.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci jej sťažnosti vydal tento nález:

„Ústavné právo sťažovateľky Ing. T. R..., na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy... a práva na prístup k súdu v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., právo na spravodlivé prerokovanie veci v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru... a právo na ochranu vlastníckeho práva podľa článku 20 ods. 1 Ústavy SR a právo pokojne užívať svoj majetok v zmysle článku 1 Dodatkového protokolu, bolo postupom Okresného súdu Bratislava III v

konaní č. k. 17 C/93/2010 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní, č. k.: 5 Co 502/2011, 5 Co 503/2011, 5 Co 504/2011, 5 Co 516/2011, porušené

a preto Ústavný súd... ruší rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31. 01. 2012, č. k. 5 Co 502/2011, 5 Co 503/201, 5 Co 504/2011, 5 Co 516/2011

Sťažovateľke Ing. T. R. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie, a to vo výške 1.000,- €..., ktoré sú Okresný súd Bratislava III a Krajský súd v Bratislave povinní sťažovateľke vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu...

Krajský súd v Bratislave a Okresný súd Bratislava III sú povinní uhradiť sťažovateľke Ing. T. R. trovy konania a trovy právneho zastúpenia v zmysle § 11 ods. 2 vyhl. 655/2004 Z. z. vo výške 309,12 € pozostávajúce z dvoch úkonov právnej pomoci... do 15 dní od doručenia tohto nálezu, a to na účet právneho zástupcu sťažovateľky JUDr. A. G...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 1 prvej vety dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie jej majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na prístup k súdu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 93/2010 a postupom krajského súdu sp. zn. 5 Co 502/2011, sp. zn. 5 Co 503/2011, sp. zn. 5 Co 504/2011 a sp. zn. 5 Co 516/2011 a jeho rozsudkom z 31. januára 2012.

1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky postupom okresného súdu ústavný súd uvádza, že vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu ku všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Uplatňujúc princíp subsidiarity dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľka sa v tejto časti mala domôcť ochrany svojho základného práva využitím opravných prostriedkov. V danom prípade to boli jej odvolania proti napadnutému rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 93/2010 z 5. mája 2011, ktorým návrh sťažovateľky zamietol, a jeho uzneseniam sp. zn. 17 C 93/2010 z 31. augusta 2011 (ktorými vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za návrh v sume 12 000 a za podanie odvolanie v sume tiež 12 000 €) a sp. zn. 17 C 93/2010 z 19. októbra 2011 (ktorým nevyhovel jej návrhu na priznanie oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok), ktoré aj sťažovateľka reálne a včas využila. Krajský súd o všetkých odvolaniach rozhodol rozsudkom, v ktorom sa vysporiadal s obdobnou argumentáciou, akú sťažovateľka uviedla aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu.

Krajský súd dospel k záveru, že výrok rozsudku okresného súdu a jeho uznesení je vecne správny, a preto tieto rozhodnutia potvrdil. Bolo plne v právomoci krajského súdu poskytnúť sťažovateľke ochranu jej práv, ak by dospel k záveru, že jej práva boli skutočne porušené. Vzhľadom na uvedený princíp subsidiarity potom dospel ústavný súd k záveru, že nemá dostatok právomoci na rozhodovanie o namietanom porušení práv sťažovateľky rozsudkom a namietaným postupom, resp. uzneseniami okresného súdu.

Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Vo vzťahu k porušeniu práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu je sťažnosť podľa ústavného súdu zjavne neopodstatnená, hoci sťažovateľka má na vec iný právny názor.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia po opísaní záverov okresného súdu k dôvodnosti vnesenej námietky premlčania a vyjadreniach účastníkov k veci (s. 1 až 3) a podstatných námietok sťažovateľky uvedených v odvolaní smerujúcich k tomu, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (s. 4), uviedol: „Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uvádza, že v spise sa nenachádza jediná skutočne relevantná skutočnosť, ktorá by odôvodňovala iné rozhodnutie súdu v danej veci. Tvrdenia navrhovateľky, že o skutočnosti, že predmetná nehnuteľnosť nie je v jej vlastníctve sa dozvedela až z listu odporcu v prvom rade zo dňa 26. 04. 2010 považuje odvolací súd za účelové, nakoľko navrhovateľka skutočne musela vedieť, že nebol vykonaný jediný právny úkon (darovacia, kúpna alebo iná scudzovacia zmluva), ktorý by svedčil jej vlastníctvu v rámci BSM k predmetnej nehnuteľnosti. Počas užívania nehnuteľnosti od roku 1999 muselo byť navrhovateľke známe, že nie je jej vlastníčkou. Odvolací súd považuje za vylúčené, aby sa ani v roku 2005, keď došlo k úmrtiu manželky, odporcu v prvom rade, ktorá bola vlastníčkou uvedenej nehnuteľnosti a následnému dedičskému konaniu nedozvedela, že nie je spoluvlastníčkou danej nehnuteľnosti ona s jej manželom (odporcom v druhom rade), ale odporca v prvom rade. Všetky tvrdenia uvedené v návrhu a ostatných podaniach, ktorými sa snaží navrhovateľka preukázať opak, považuje odvolací súd za účelové.

Tvrdenie navrhovateľky, že plynutie premlčacej doby musí byť vymedzené presne začiatkom jej plynutia t. j. konkrétnym dňom, kedy začala premlčacia doba plynúť v tomto prípade neobstojí, nakoľko súd prvého stupňa v tomto prípade neposudzoval, či bol návrh, ktorým bol uplatnený nárok podaný o deň, o týždeň alebo o mesiac po uplynutí premlčacej doby. V takom prípade by presné určenie začiatku plynutia malo význam, avšak v tomto prípade je právo na uplatnenie nároku premlčané roky (aj keď berieme do úvahy rok 2005, kedy zomrela dovtedajšia vlastníčka predmetnej nehnuteľnosti a v následnom dedičskom konaní sa navrhovateľka musela dozvedieť, že nie je vlastníčkou nehnuteľnosti), keďže návrh bol podaný až 26.07.2010, čo je zjavne po uplynutí zákonom stanovenej premlčacej doby.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že judikát 106/2003/ rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorý sa v odvolaní odvoláva navrhovateľka nie je aplikovateľný na toto konanie, nakoľko v prípade, ktorý bol daným rozhodnutím

rozhodnutý, išlo o inú právnu situáciu. V judikáte v prejednávanej príhode išlo o situáciu, keď bola medzi účastníkmi konania uzavretá kúpna zmluva, ktorou bolo prevedené vlastnícke právo k určitej nehnuteľnosti. Žalobkyňa v posudzovanom konaní teda užívala danú nehnuteľnosť na základe kúpnej zmluvy prinajmenšom ako dobromyseľná držiteľka, následne však bola súdnym rozhodnutím vyslovená neplatnosť danej kúpnej zmluvy. Takže v tomto prípade išlo o inú právnu situáciu, kde je nepochybná dobromyseľná držba, dátum od kedy začala plynúť premlčacia doba na uplatnenie nároku na náhradu nákladov oprávneného držiteľa voči vlastníkovi veci, ktorému bol vydaný predmet držby na základe vyslovenej neplatnosti kúpnej zmluvy. Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade ide o inú právnu situáciu, ktorá nemá súvis s prejednávaným prípadom.

Za podaný návrh na začatie konania a za odvolanie voči rozsudku súd prvého stupňa uzneseniami č. k. 17 C 93/2010-133 a č. k. 17 C 93/2010-Z35 uložil navrhovateľke povinnosť zaplatiť súdne poplatky za každý z týchto úkonov vo výške 12 000 euro.

Voči týmto uzneseniam sa odvolala navrhovateľka odvolaniami doručenými súdu 16. 09. 2011. Odvolania nenapádali správnosť napadnutých uznesení (z obsahu vyplýva, že ide o žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov), ich obsahom sú len skutočnosti, ktoré uvádzajú, že navrhovateľka nie je schopná zaplatiť súdne poplatky za návrh a odvolanie voči rozsudku, nakoľko jej to nedovoľujú jej finančné pomery a žiadala uvedené uznesenia zrušiť.

Navrhovateľka zároveň podala samostatnú žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, ktorá bola súdu prvého stupňa doručená taktiež 16. 09. 2011.

O tejto žiadosti rozhodol súd prvého stupňa uznesením č. k. 17 C 93/2010-153, ktorým súd prvého stupňa návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov zamietol z dôvodu, že v danom prípade nie je splnená druhá podmienka potrebná na oslobodenie od súdnych poplatkov, ktorá je obsiahnutá v § 138 O. s. p. a podľa ktorej musí byť okrem splnenia podmienky odôvodnených pomerov účastníka zjavné, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva. V tomto prípade súd prvého stupňa rozhodoval o oslobodení od súdnych poplatkov v čase po vyhlásení rozsudku, ktorým bol návrh zamietnutý a z toho dôvodu je potrebné jej návrh vo veci samej posudzovať ako zatiaľ bezúspešne bránenie práva. Z toho dôvodu, keďže nie je naplnená zákonom stanovená podmienka na oslobodenie od súdnych poplatkov, súd prvého stupňa žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov zamietol.

Voči uzneseniu č. k. 17 C 93/2010-153, ktorým bol zamietnutý návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov podala navrhovateľka v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom uviedla, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhovateľka v odvolaní uviedla, že má za to, že spĺňa všetky zákonom predpísané podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov a z toho dôvodu žiadala napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie alebo, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že podanému návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov sa vyhovuje...

Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodneniami napadnutých uznesení súdu prvého stupňa, obmedzil odvolací súd odôvodnenie potvrdzujúceho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa v zmysle ust. § 219 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom od 15. októbra 2008 (§ 372p ods. 1 O. s. p. zavedeného zákonom č.384/2008 Z. z.).“

Po preskúmaní rozsudku krajského súdu ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje zároveň za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Z uvedeného hľadiska ústavný súd podrobil kontrole rozsudok krajského súdu. Podľa názoru ústavného súdu rozsudok krajského súdu v tejto časti obsahuje konkrétne, reálne

a právne akceptovateľné dôvody, pre ktoré sa krajský súd stotožnil s rozhodnutím okresného súdu, pokiaľ ide o aplikáciu príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 100 ods. 1, 107 ods. 1 a 2 a § 451 ods. 1 a 2 na danú vec) a svoj právny názor zrozumiteľne a akceptovateľne vyjadril. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojim vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09). Z konštantnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Ústavný súd pripomína, že do práva na spravodlivé súdne konanie nepatrí ani právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Podľa ústavného súdu výklad právnej normy (v tomto prípade Občianskeho zákonníka), ako aj právne posúdenie nároku sťažovateľky krajským súdom v spojení s rozhodnutím okresného súdu nemožno v žiadnom prípade hodnotiť ako svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojim vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09). Ústavný súd pripomína, že do práva na spravodlivé súdne konanie nepatrí ani právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov,

teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Podľa ústavného súdu výklad právnej normy (Občianskeho zákonníka), ako aj právne posúdenie nároku sťažovateľky krajským súdom (v spojení s rozsudkom okresného súdu a ich právnymi závermi) nemožno v žiadnom prípade hodnotiť ako svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

Hoci názor sťažovateľky, že okresný súd postupoval v rozpore so zákonom, keď sa nezaoberal meritom veci a jej návrh zamietol a až po tomto rozhodnutí jej vyrubil súdny poplatok na návrh a odvolanie, nie je na prvý pohľad nedôvodný, pretože súdny poplatok je splatný spravidla pri podaní návrhu (pri vzniku poplatkovej povinnosti), ale táto okolnosť sama osebe vzhľadom na iné ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch (zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov) zároveň nevylučuje, aby všeobecný súd mohol súdny poplatok prípadne vyrubiť v priebehu konania neskôr (podmienky sú uvedené v § 13 ods. 1 a 2 citovaného zákona).

Obdobne ani ďalšie námietky sťažovateľky, že krajský súd sa nezaoberal jej tvrdeniami, ktoré vzniesla v konaní napr. (výpoveďou na pojednávaní, resp. jej vlastníckym právom a podobne), nemôžu zmeniť názor ústavného súdu, že v okolnostiach danej veci rozhodol vo veci samej krajský súd správne, keď sa stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu z 5. mája 2011 (na 6 stranách) a logicky a zrozumiteľne jej odpovedal na jej podstatné argumenty v jej veci, hoci v očiach sťažovateľky sa môže javiť jeho rozhodnutie ako nespravodlivé, najmä preto, že predtým v konaní všeobecné súdy vyhovelí jej návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti preto ústavný súd dospel k záveru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozsudkom krajského súdu z 31. januára 2012 vo výrokoch, ktorými potvrdil rozsudok okresného súdu vo veci samej z 5. mája 2011 a jeho uznesenia z 31. augusta 2011 a 19. októbra 2011, a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

3. V súvislosti s namietaným porušením jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení týchto základných práv by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Z uvedeného dôvodu je v kontexte už uvedeného sťažnosť taktiež zjavne neopodstatnená a ústavný súd nezistil, že by mohla byť daná príčinná súvislosť medzi rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, hoci všeobecné súde pri rozhodovaní o predbežnom opatrení vyhověli návrhu sťažovateľky.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa potom už nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky (návrhom na odloženie vykonateľnosti a zrušenie rozhodnutia krajského súdu), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. marca 2012